

Õpetajate ja koolijuhtide professionaalse arengu toetamine ning muutunud õpikäsitus

1. Missugune on õpetajate ja koolijuhtide tsentraalse täiendkoolituse tulemuslikkus, sh kuivõrd on muutunud õpikäsituse rakendamine koolis?

Tsentraalne täiendkoolitussüsteem koolides kasutatavat õpikäsitust oluliselt muutnud ei ole – MÕKile orienteeritud täiendkoolitustel aktiivsemalt osalenud koolides ei ole MÕK rakendunud rohkem kui koolides, mis on koolitustel osalenud passiivsemalt. Koolitussüsteemi tsentraliseerimine oli siiski õige samm, kuid selle tulemuslikkuse parandamiseks tuleks edaspidi tähelepanu pöörata järgnevale: (1) viia lõpule õpetajate ja koolijuhtide enesehindamisinstrumendi arendamine ning kasutada instrumendi abil saadavat teavet sisendina täiendkoolituste prioriteetsete teemade määratlemisel; (2) jätkata süsteemset tegevust koolijuhtide kompetentsi, sh õpetajate arenguvajaduste hindamise suutlikkuse, arendamiseks; (3) arendada edasi (sh kasutajasõbralikumaks) täiendkoolituste kesket andmebaasi Juhan; (4) töötada välja MÕKi rakendumist mõõtev näitajate süsteem; (5) tugevdada koostööd HTMi ja

täiendkoolituste pakujate vahel, et juhtida jooksvalt üksteise tähelepanu koolitussüsteemi kitsaskohtadele ning neid järjepidevalt lahendada; (6) teha järjepidevat tööd täiendkoolituste atraktiivsemaks muutmise nimel, tõstmaks osalenute rahulolu koolitustega; (7) tagamaks efektiivset koolituskohtade täitumist, kaaluda trahvide rakendamist neile koolitusele registreerunutele, kes jätavad koolitusele tulemata või annavad oma loobumisest teada vahetult enne koolituse algust; (8) analüüsida tsentraalselt pakutavate täiendkoolituste formaati ja osalustingimusi ning kaaluda nende muutmist nii, et koolitustel oleks soositud korraga sama kooli mitme õpetaja osalemine; (9) läheneda MÕKi rakendamisele süsteemset ja valdkonnaüleselt, analüüsides välishindamissüsteemi võimalikku muutmist ning leida võimalusi koolide toetamiseks tugimeeskonna (sh abiõpetajate) tagamise ja arendamisega.

2. Milliseid muutusi on koolikultuuris ja õppeprotsessis kaasa toonud uueneva õpikäsituse ja kaasava hariduse põhimõtete rakendamisele suunatud koolimeeskondade ühise õppimise tegevused haridusuuenduste rakendamiseks?

Koolimeeskondade ühise õppimise üritused olid osalejate hinnangul valdavalt tulemuslikud. Need tõstsid osalejate teadlikkust ja oskusi nendes konkreetsetes teemades, mille kohta õpiüritus korraldati (nt õuesõppe korraldamine, grupitöö juhtimine jne), aga ka valmisolekut proovida uuenduslikke lahendusi, tugevdasid koolimeeskondade ühistunnet ning arendasid koos

õppimise kultuuri. Üritustega tuleks jätkata, kuid nende mõjuulatuse avardamiseks tuleks: (1) uurida, miks paljud haridusasutused projektides ei osale; (2) arendada haridusasutuste projektitaotluse kirjutamis- ning aruandlusvõimekust; (3) motiveerida KOVe oma haldusalas paiknevaid haridusasutusi projektide taotlemisel toetama; (4) täiustada projektile järgneva aruandluse süsteemi.

3. Kuidas on muutunud õpetajate probleemilahendamise oskused tehnoloogiarikkas keskkonnas vahemikus 2014–2018 (sh võimalusel uurida koolituste mõju sellele)?

PIAACi testid näitavad, et võrreldes 2014. aastaga on 2018. aastal õpetajate probleemilahenduoskused tehnoloogiarikkas keskkonnas märkimisväärselt paranenud. Kuna 2018. aasta testi täitmine eeldas

erinevalt 2014. aasta testist juba teatud digioskuste olemasolu, võis tulemuste progressi (osaliselt) seletada ka madalama oskustasemega inimeste osakaalu vähenemine PIAACi testi täitjate seas.

4. Kuivõrd on ettevõtlusõppe programm panustanud uuenenud õpikäsituse rakendumisse, sh eriti ettevõtlikkusse?

Ettevõtlusprogramm „Edu ja tegu“ on terviklikult koostatud programm, mis on soodustanud koostööd programmiga seotud osapoolte vahel ning millel on tugev potentsiaal panustada õpilaste ettevõtlikkuse arendamisse koolides ka tulevikus. Potentsiaali realiseerimiseks tuleks: (1) töötada välja süsteem ja rahastus metoodika kaasaegsena hoidmiseks ning koolidesse viimiseks peale programmi lõppu; (2) koolitada õpetajaid lõimima ettevõtlikkusõpet teistesse ainetesse; (3) töötada välja mõjuindikaatorid

programmi tegevuste hindamiseks. Lisaks tuleks kaaluda, milline roll on programmipõhistel algatustel kohustuslikus tasemehariduses. Programmiga mitteliitunud koolides toodi mitteliitumise põhjuseks teiste programmide olemasolu, mida koolis rakendatakse, ning õpetajate ressursipuudus lisaprogrammidega liitumiseks. Erinevad programmid konkureerivad omavahel ning see piirab potentsiaalse mõju saavutamist.

Elukestva õppe strateegia 2020 vahehindamise tellis Haridus- ja Teadusministeerium. Hindamise viisid ajavahemikul 2018. aasta maist kuni 2019. aasta juunini läbi Poliitikauuringute Keskus Praxis ja Eesti Rakendusauuringute Keskus CentAR.